



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. II. Solvuntur argumenta cujusdam Doctoris Sorbonici

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

vellerita non minus videtur absurdum asserere, quod homo destitutus omni auxilio supernaturali, si veller, diligeret Deum super omnia: ille enim sine auxilio gratiae, non minus impotens est ad diligendum Deum dilectione supernaturali, quam columba sine alis est impotens ad volandum. Quare Propheta, pennas illas spirituales ad volandum, id est auxilia supernaturalia ad diligendum Deum, ab ipso postulabat, quando dicebat: *Quis dabit mihi pennas sicut columba, & volabo, & requiescam?* Adde quod, in ordine rerum bene composito, potentia ad volitionem praesupponi debet, non vero volitio ad potentiam: prius enim est quod possimus aliquid praestare, quam quod velimus illud efficere, alioquin vellemus impossibilia.

121. Non est etiam omittendum, quod D. Aug. hanc responsum in Pelagianis saepe impugnare videtur, praesertim lib. 2. de peccatorum Meritis cap. 3. ubi loquens de Pelagianis sic ait: *Acutè sibi videntur dicere, quasi nostrum hoc illis ignoret, quod si nolimus non peccamus, nec praeceperet Deus homini, quod esset humana impossibile voluntati.* Et libro de Gestis Pelagii cap. 6. ait: *Posse hominem, si velit esse sine peccato &c. & Dei mandata custodire: hanc enim possibilitatem Deus dedit illi, cum adiutorio Dei, & gratia.* Ex quo intelliges, quod quando idem August. aliis in locis dicit, quod homo faceret Dei mandata, si veller: per *si veller*, non excludit, sed potius includit ipsum auxilium gratiae, tam sufficientis quod dat possibilitatem volendi & operandi, quam efficacia, quod ipsam determinationem voluntatis ad volendum & operandum inspirat & operatur in nobis.

§. II.

Solvuntur Argumenta cuiusdam Doctoris Sorbonici.

Contra nostram conclusionem plura objicit Antonius Arnaldus, Doctor Sorbonicus, seu Author opusculi cui titulus est, *Vindicta S. Thomae* te. 3. art. 7. quae breviter hic referemus, ac refellemus.

122. Arguit primum in hunc modum. Voluntas Dei antecedens de salute omnium hominum, secundum D. Thomam, nihil est aliud quam velleitas quaedam, quae solum naturam humanam secundum generalem rationem naturae, & ut à Deo ad salutem condita est, respicit: Atqui voluntas per quam Deus hominibus in statu naturae corruptae media necessaria ad salutem praeparat & confert, & gratias aliquas dare decernit, non est illa voluntas, per quam Deus naturam humanam generaliter in se, & ut est à Deo condita, respicit; sed est voluntas per quam Deus respicit homines in particulari ut sunt in seipsis, secundum conditiones quae illos circumstant: Ergo Deus per voluntatem antecedentem, nulla hominibus in hoc statu ad salutem media praeparat, & nullas eis gratias dare decernit, nihilque penitus circa eorum salutem operatur.

123. Secundo, per eam solum voluntatem Deus operatur in hominibus quae ad eorum salutem conducunt, per quam illa simpliciter vult: Atqui Deus per voluntatem antecedentem nihil vult simpliciter eorum quae ad hominum salutem conducunt; quia Deus ea quae vult per voluntatem antecedentem, non vult simpliciter, sed solum secundum quid; & circa illa habet solum velleitatem, non vero absolutam voluntatem, ut ait S. Thomas: Ergo Deus per voluntatem antecedentem

atque nihil operatur eorum quae ad hominum salutem conducunt, ac proinde per illam nullam gratiam confert vel praeparat.

Confirmatur ex D. Thoma in 1. dist. 47. quaest. art. 2. ubi docet: quod operatio non respondet voluntati antecedenti, sed consequenti: Ergo ex D. Thoma, Deus nihil operatur, nisi ex voluntate consequenti, ac proinde per illam tantum, non vero per voluntatem antecedentem, confert auxilia gratiae.

Tertio, idem S. Doctor comparat voluntatem Dei antecedentem circa hominum salutem, voluntati iudicis, qui simpliciter vult homicidam suspendi, sed secundum quid vult eum vivere, scilicet in quantum homo est. Sicut ergo iudex ex hac voluntate quae vult homicidam vivere, nulla ei media praeparat, quibus capitis poenam evadere possit; ita Deus ex voluntate quae vult omnes homines salvari, in quantum ex parte sua dedit eis naturam ad beatitudinem ordinatam, nulla eis media praeparat; nullasque gratias decernit, quibus salutem consequi possint.

Denique, illa voluntas antecedens complectitur non solum adultos, sed etiam parvulos in utero materno sine baptismo decedentes: Sed pro illis nulla datur media vel remedia ad salutem sufficientiam, cum baptisimus qui in nova lege est unicum medium institutum à Christo pro salute parvulorum, non possit illis applicari; quia in tali statu non possunt subjungi operationi Ministrorum Ecclesiae, ut supra cum S. Thoma annotavimus: Ergo per voluntatem antecedentem non dantur omnibus media, seu auxilia, ad salutem sufficientiam.

Ad primum respondeo negando Majorem: quando enim D. Thomas docet quod voluntas antecedens est illa quae respicit naturam humanam, secundum rationem generalem naturae, non intendit quod respiciat illa ut sic, & ut praesens ab omnibus singularibus, ut olim concipiebatur à Platone; quia natura humana, sub tali statu & praesentione, nullum adum divinae voluntatis terminare potest; ut sic enim praesens, est in statu merae possibilitatis: Deus autem mere possibilis non vult, nec amat, etiam per amorem simpliciter complacentiae, ut supra ostendimus. Voluntas ergo antecedens dicitur respicere naturam humanam secundum se, & secundum rationem generalem naturae, quatenus respicit omnes homines in individuo, & in particulari, ut conveniunt & communicant in eadem natura ad salutem condita, & ad finem supernaturalem elevatam: unde cum talis elevatio sine auxiliis sufficientibus subsistere nequeat (ut supra ostendimus) per voluntatem antecedentem Deus praeparat omnibus hominibus auxilia ad salutem sufficientiam.

Ad secundum, concessa Majori, distinguo Minorem: Per voluntatem antecedentem, Deus nihil vult simpliciter eorum quae ad hominum salutem conducunt, efficaciter, concedo: ineffaciter, nego. Similiter distinguo Consequens: Ergo per voluntatem antecedentem nihil operatur eorum quae ad hominum salutem conducunt efficaciter, concedo: ineffaciter, nego; itaque licet media ad salutem efficaciter conducant, Deus velle praeparat per voluntatem consequentem, & praedestinationem, quae est specialis providentia ordinis supernaturalis, & definitur ab Augustino, *praeparatio beneficiorum quibus certissime liberantur quicumque, liberantur: media tamen & auxilia, quibus homo sufficienter ad vitam aeternam pro-*

132. *moveatur & ordinatur, ad voluntatem Dei antecedentem referatur, & ad generalem providentiam ordinis supernaturalem, per quam natura humana ad finem supernaturalem est ordinata. & elevatur, inquit S. Doctor supra re- latus: Huius voluntatis effectus est ipse ordo in finem salutis, & provolutio in fidem, omnibus communiter preparata, tam naturalia, quam gratuita.*

Ad id quod additur, nempe quod Deus ea, quae vult per voluntatem antecedentem, non vult simpliciter, sed secundum quid, &c. Respondetur hoc non esse verum universali: et de o[mn]i volito per voluntatem antecedentem, sed solum de principali volito; id est de aeterna salute, & mediis ad illam efficaciter conducentibus; hoc enim per voluntatem antecedentem, Deus non vult simpliciter, sed tantum secundum quid; scilicet tamen sufficientia, quae sunt volitum in principio, & quae ad salutem efficaciter non conducent, Deus vult simpliciter & absolute per voluntatem antecedentem. Unde patet responsio ad confirmationem: Respondetur enim, quod quando D. Thomas docet quod operatio non correspondet voluntati antecedenti, sed consequenti, loquitur de operatione & effectu principali, non autem de operatione & effectu minus principali, qualis est preparatio, auxilium sufficientium. Quare voluntas illa antecedens, in statu naturae lapsae non est omnino otiosa & sterilis; nec simplex complacentia de salute hominum (qualem Scotus, & alii fingunt in Deo circa meritum possibilem) per illam enim Deus omnibus proposuit salutis praecepta, consilia, & remedia, & omnes homines in finem supernaturalem ordinavit, ut docet S. Doctor supra relatus. Et per illam salutem omnium hominum, etiam reprobatorum, sit saltem incompletum, & initiative futura, ut supra declaravimus. Unde falsum est, & a principio D. Thomae penitus alienum, quod dicit ille Doctor, nempe per voluntatem antecedentem, Deum nihil penitus circa hominum salutem operari.

Ad verbum in primis dico, illud argumentum posse in illam Aachoream retorqueri. Nam D. Thomas etiam comparat voluntatem illam antecedentem voluntati meretricis, qui immittente tempore, sinit lavare merces &c. Sed meretrici non potest dici habere voluntatem veram & sinceram salvandi merces, nisi, quantum est de se, omnia diligentiam sufficientem adhibeat ad illas conservandas, ut supra arguebatur: Ergo nec Deus potest dici habere veram & sinceram voluntatem salvandi omnes homines, si illis de mediis & auxiliis salutem sufficientibus non provideat, & si per talem voluntatem ea non prepararet.

Secundo respondeo exemplum de iudice, quod adducit S. Doctor, non tenere quantum ad omnia, sed solum quantum ad aliquid. Paritas stat in hoc, quod sicut iudex vult homicidam vivere, in quantum homo est, ita etiam Deus vult omnes homines salvare, quatenus conveniunt: & communicant in eadem natura in finem supernaturalem ordinata. Disparitas vero consistit in eo, quod iudex non est provisor generalis, sicut Deus; ac proinde licet iudex ex voluntate qua vult homicidam vivere, in quantum homo est, nulla ei media prepararet, quibus capitis poenam evadere possit; Deus tamen, ut generalis provisor, per voluntatem antecedentem qua vult omnes homines salvos fieri, debet

A eis aliqua media ad salutem sufficientiam preparare. Ad ultimum, concessa Majori, distinguo Minorem. Illis nulla dantur media ad salutem sufficientiam si ly dare accipiatur ut est correlativum ad recipere, concedo Minorem. Si ly dare idem significet ac offerre, vel preparare, nego Minorem, & Consequentiam. Itaque licet parvulis in utero materno decedentibus, per voluntatem antecedentem non provideatur baptismus ut eis applicatus, vel ut aliqua diligentia humana applicabilis, eis tamen providetur, ut pro illis, quantum est ex parte Dei, institutus, eisque oblat, vel preparatus, & per merita Christi quoad sufficientiam obtentus. Unde quamvis detur quod ex vi voluntatis antecedentis, omnibus non conferantur, nec applicentur auxilia ad salutem sufficientiam, semper tamen stat, omnibus absque ullius exceptione, illa per talem voluntatem offerri, vel preparari. An vero intrinsece in omnibus recipiantur, in Tractu de Praedestinatione discutiemus & resolvemus.

§. III.

Alia ejusdem Doctoris argumenta proponuntur & solvuntur.

133. **C**ontra auxilium sufficientem, ab efficaci distinctum, & ab eo separabile (quale admittit Schola Thomistica) plura alia proponit idem Doctor Sorbonicus argumenta in alio libro Gallico idiomate conscripto, quem *Constitutionis Innocentii X. defensionem* appellat: quamvis in aliis opusculis postea ab ipso editis, auxilium sufficientem, quale a nostris docetur, admittere non recuset: ut videri potest in libro cui titulus est, *Vindiciae S. Thomae*, pagina 88. Et in alio opusculo de vera S. Thomae de Gratia sufficiente & efficaci doctrina art. 17.

Obijcit ergo primò: S. Thomas nusquam agnovit nisi duplex auxilium gratiae, unum quod vocat, *habituale donum*, & aliud quod *auxilium Dei moventis* appellat, ut constat ex prima secunda qu. 109. art. 2 3 4. 6 9. & 10. Sed gratia sufficientem non comprehenditur sub habituali dono, cum illa sit aliquod auxilium actuale & transiens; nec etiam sub auxilio Dei moventis, cum tale auxilium sit ipsa gratia efficax, & physice praedeterminans quam admittunt Thomistae: Ergo D. Thomas in statu naturae lapsae, nullum agnovit auxilium sufficientem ab efficaci distinctum, & ab eo separabile.

134. Secundo contendit idem Auctor, tale auxilium sufficientem antiquioribus Thomistis fuisse prorsus incognitum, & ab Alvarez, aliisque recentioribus Thomistis excogitatum, ad salvandam possibilitatem praceptorum supernaturalem, & inexcusabilitatem Peccatorum.

135. Tertio dicit auxilium illud quod à Thomistis recentioribus admittitur, non esse, nec debere appellari sufficientem. Nominem enim medii seu auxilii sufficientem, apud omnes communiter intelligitur illud quod se solo sufficit, & praefer quod nihil ultra requiritur ad agendum: Sed in sententia Thomistarum, praeter auxilium illud quod vocant sufficientem, aliud requiritur, per quod potentia applicetur ad agendum, & reducatur de actu primo ad secundum: Ergo illud non debet censeri, nec appellari sufficientem.

136. Quarto probat variis Scripturae, Conciliorum, & SS. Patrum testimoniis, potentiam proximam ad agendum, & ad eliciendos actus supernaturales, esse à gratia efficaci; ac proinde ad hanc non requiri auxilium sufficientem. Praecipua testi-

in Bibli...